

**Školní družina při 3. ZŠ ve Slaném,
Rabasova 821**

**Školní vzdělávací program pro
školní družinu**

Vypracovala: Mgr. H. Lukešová

Mgr. Martin Hrabánek, ředitel školy

Platnost: od 1. září 2009

Obsah

Charakteristika ŠD		3
Cíle a kompetence		3
Formy činnosti		4
Obsah vzdělávacího programu		4
1. Místo kde žijeme		5
2. Lidé kolem nás		7
3. Lidé a čas		10
4. Rozmanitosti přírody		12
5. Člověk a jeho zdraví		14
Hygiena a bezpečnost v ŠD		16
Přílohy: Vnitřní řád ŠD		
Ekonomické, materiální a personální podmínky		

Charakteristika ŠD

- Školní družina (ŠD) slouží k výchově, vzdělávání a rekreaci žáků školy. Řídí se zejména prováděcím předpisem ke Školskému zákonu – Vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.
- Mohou ji navštěvovat žáci 1. – 5. ročníku ZŠ. Přednostní právo pro zařazení do družiny mají žáci 1. - 2. třídy, kteří mají rodiče v pracovním poměru, rodiče samoživitele a žáci rodičů v tíživé sociální situaci. O zařazení žáka do družiny rozhoduje ředitel školy. Žáci 3. a 5. tříd jsou přijati podmíněně, je-li volná kapacita.
- Tvoří ji 5 oddělení po 30 dětech. Jednotlivá oddělení jsou věkově smíšená (např. 2. a 3. ročník).
- Činnost vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro odpočinek dětí po vyučování a zároveň přispět k cílenému ovlivňování jejich volného času.

Cíle a kompetence

Vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy § 2 odst.2 Školského zákona.

Naše cíle jsou:

- Kompenzovat u dětí jednostrannou zátěž během školního vyučování.
- Osvojení si takových názorů, schopností a dovedností, které umožní dětem dobře zvládnout současný i budoucí život.
- Správně motivovat děti, nabídkou zájmové činnosti a rozvojem praktické dovednosti v různých činnostech je naučit vztahu k vlastnoručně vytvořenému výrobku.
- Využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací (uvědomění si citu k vytvořené věci).
- Vést děti ke schopnosti podřízovat se (dle potřeby) a chápat při tom vzájemné vztahy nadřízenosti a podřízenosti v kolektivu.
- Rozvíjet u dětí kamarádství, vést je ke komunikaci, rozvíjet jejich schopnost respektovat práci a úspěchy vlastní a druhých.
- Využívat poznatky, které děti získaly ve škole a vhodným způsobem na ně navázat ve výchovné činnosti.
- Využívat preventivního programu školy formou sociálních a komunikačních her (správné řešení konfliktních situací).
- Pěstovat základní pohybové dovednosti dětí a jejich schopnosti odpočinku, rekreace a zájmové činnosti.
- Pozorovat přírodu, vést děti k její ochraně, vysvětlovat neznámé a nepochopené pojmy.

Jednotlivé vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí, které vybavují žáky činnostně zaměřenými a prakticky využitelnými dovednostmi. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny tyto klíčové kompetence:

1. kompetence k **učení**
2. kompetence k **řešení problémů**
3. **komunikační** kompetence
4. kompetence **sociální a interpersonální**
5. kompetence **občanské**
6. kompetence k **trávení volného času**

Formy činnosti

- **Pravidelná činnost zájmová, rekreační a jiná** představuje zejména organizované aktivity zájmového charakteru. **Spontánní aktivity** zahrnují každodenní individuální činnosti (hry s hračkami a stavebnicemi), pobytu venku (po organizované části pobytu v družině), spontánní hry v tzv. koncové družině (v době, kdy jsou slučována oddělení).
- **Příležitostné akce** přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností. Jsou to například besídky, slavnosti, návštěvy divadelních představení.
- **Odpočinkové činnosti** jsou klidové činnosti po obědě, například poslechové činnosti a individuální hry.
- **Příprava na vyučování** zahrnuje především didaktické hry, vypracování domácích úkolů (po dohodě s rodiči) a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.
- Základním prostředkem činnosti školní družiny je **hra** založená na **zážitku** účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce.

Obsah vzdělávacího programu

- Vychází z RVP naší školy a to z kapitoly „Člověk a jeho svět“ .
- Je uspořádán do 5 tematických okruhů:
 1. **Místo, kde žijeme:** Náš domov; Škola; Naše město a okolí.
 2. **Lidé kolem nás:** Rodina; Kamarádi; Svátky a oslavy; Jak se správně chovat.
 3. **Lidé a čas:** Náš denní režim; Jak se mění lidé, věci, budovy a město.
 4. **Rozmanitosti přírody:** Příroda kolem nás; Roční období; Počasí; Voda; Chráníme životní prostředí.
 5. **Člověk a jeho zdraví:** Poznáváme své tělo; Pečujeme o své zdraví; Chodíme ven.
- Je sestaven pro **jeden vzdělávací cyklus**. Obsahuje a je zapisován podle výběru činností, ze kterých budou vychovatelky volit podle aktuálního složení žáků oddělení, s nímž pracují. Je tvořen dle polohy a podmínek školy.
- Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění věnována průběžná zvláštní péče. Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu.
- ŠVP je **otevřený dokument**, který se může v průběhu roku doplnit nebo upravit.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. Místo, kde žijeme

Tématický okruh	Formulace činnosti a její stručný popis	Kompetence
Náš domov	Vyprávíme si o životě naší rodiny. Kreslíme a malujeme, jak trávíme s rodiči náš společný volný čas. Ptáme se, co kdo dělá v našich rodinách (kresba, malba, koláž). Popisujeme domy (byty), v nichž bydlíme, jejich zařízení. Stavíme dům ze stavebních dílů. Stavíme si ideální dům, v němž bychom chtěli v budoucnu bydlet. Zařizujeme si náš pokoj – nábytek a další vybavení vystřihujeme z barevných papírů, sestavujeme různé varianty a celek dokreslíme.	3,4,5 4,6 3,6 2,3,4, 2,3,5 2,4,5 2,3,4,6
	Škola	Procházíme školou a představujeme si, že je bludištěm, kde se orientujeme. Pátráme, co skrývají odborné učebny a kabinety naší školy. Zdobíme ŠD, vymýšlíme a kreslíme logo oddělení. Hledáme ve škole nebo v blízkém okolí „ukrytý poklad“ – orientační závod. Povídáme si o cestě do školy a domů. Ptáme se na bezpečnost cesty. Zajímáme se o dopravní značky v našem okolí – vycházka. Soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů. Vyrábíme dopravní značky. Na dvoře školy si hrajeme na policisty, chodce a cyklisty. Výtvarně znázorňujeme hromadné dopravní prostředky. Hrajeme si na přepravu vlakem, autobusem, metrem..., jsme v roli cestujícího dítěte, dospělého, revizora atd. Zjišťujeme, co nesmí chybět na našem kole – beseda s názornými ukázkami.
Naše město a okolí	Na vycházkách hledáme zajímavosti našeho města (budovy, stromy, sochy, pomníky, dominanty atd.). Kreslíme a malujeme místa, kde je nám dobře, kam rádi chodíme. Společně výtvarně zobrazujeme naše město – někdo maluje domy, jiný stromy, další sochy...Sestavíme kolektivní výtvarné dílo. Vymýšlíme, jak by mohlo vypadat ideální město - obrázky, stavebnice. Kreslíme mapu místa, kam chodíme na procházku. Stavíme naše město z kostek. Stavíme okolní krajinu z přírodnin (písek, kamínky, větvičky). Vyrábíme ozdobné předměty a výrobky pak použijeme k výzdobě družiny a školy. Hrajeme si na průvodce našeho města, popisujeme a ukazujeme, kudy se hosté dostanou k městskému úřadu, informačnímu středisku, poště, nemocnici, knihovně, divadlu... Seznamujeme se s posláním těchto institucí – vycházky.	1,2,5,6 1,3,4 1,2,5 1,2,4 2,5,6 2,4,5 2,3,5 1,2,4 1,2,3,4,5 1,3,5

Hrajeme si na návštěvníky města, kteří se ptají, kde u nás najdou různé zajímavosti (druhá skupina pro ně připravuje program).	1,2,3
Besedujeme na téma: „Ten dělá to a ten zas tohle“. Zajímáme se o služby v našem městě (opravny, kadeřnictví, restaurace, kino...)	2,4
Kreslíme, čím bychom chtěli být.	1,3
Hledáme zdůvodnění, proč jsme si vybrali nakreslené povolání.	1,4,5
Zjišťujeme, co musíme umět pro výkon vybrané profese.	
Nakupujeme a prodáváme - hra: Na obchod.	2,3,4
Představujeme si, jak bychom se zachovali, kdybychom se ztratili – přehráváme scénky.	1,2,3
Zamýšlíme se, co bychom učinili, kdybychom našli malého kamaráda, který se ztratil.	2,3,5
Předcházíme nepříjemné situaci, že bychom zabloudili nebo se ztratili – na vycházce hledáme orientační body a jdeme po nich.	5,6
Besedujeme o práci příslušníků policie a porušování zákona (alkohol, drogy, krádeže apod.), ptáme se, jak takovému trestnému jednání předcházet.	1,4
Hrajeme si na Ztráty a nálezy (našli / ztratili jsme peněženku, doklady, klíče atd.)	1,3,5
Navrhujeme propagační plakát s tématem: “NE alkoholu a drogám“.	1,4,5
Hrajeme si na poštu a doručovatele, píšeme dopisy a pohledy.	1,2
Hledáme dům podle adresy (jak se hledá adresát, jak se číslují domy?). Na budovách hledáme popisná čísla, názvy ulic.	2,3,5
Navrhujeme známky s místními motivy.	2,4,5
Jdeme navštívit knihovnu - exkurze, beseda.	1,3,4,5,6
Vyhledáváme knihy, kde se píše o našem městě, čteme pověsti z našeho regionu, besedujeme o historii města.	1,2,3,6
Dramatizujeme jednoduché pověsti.	1,6
Vyrábíme obal na knihu a obalujeme ji. Tvoříme záložku do knihy.	1,6
Z různých materiálů vytváříme postavičky z pohádek, které jsme si oblíbili.	1,2,6
Malujeme ilustrace k přečteným příběhům (například v komiksové podobě).	1,6
Hrajeme loutkové divadlo pro kamarády.	1,3,4
Organizujeme delší turistické vycházky do okolí města (Slánská hora, Kvíček, lesopark Háje).	1,6

2. Lidé kolem nás

Tématický okruh	Formulace činnosti a její stručný popis	Kompetence
Rodina	Besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů – a co oni od nás (jaké mají povinnosti rodiče, jaké my). Představujeme povolání našich rodičů, pantomimicky je předvádíme a kreslíme. Povídáme si o našich prarodičích. Čteme z knížek, v nichž se vypráví o životě prarodičů, hledáme písničky s tímto tématem a zpíváme je, ptáme se, kde žijí naše babičky a dědečkové. Povídáme si o naší širší rodině. Vzpomínáme na větší setkání našich příbuzných, vyprávíme si historky z těchto rodinných srazů. Jak se nazývají příbuzní naší rodiny (kdo je bratranec, švagr, strýc..) Pokoušíme se sestavit rodokmen naší rodiny. Besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky a tatínkové, kreslíme, čím se doma zabývají, co pro nás dělají atd. Vyrábíme dárky pro radost maminkám a tatínkům.	3,4 3,4 3,4 2,6 3,4 3,4,6 3,4,6 2,3,4 1,3,4 3,4,6
Kamarádi	Sestavujeme Pravidla přátelství pro družinu – pravidla soužití, žebříčky hodnot. Besedujeme o našem teritoriu: hra – Místo po mé pravici je volné, přeji si, aby tam seděl(a)..., protože... Hrajeme si scénky na téma: Čím si kamarádi dělají radost. Hrajeme si na malíře a malujeme portrét kamaráda, vysvětlujeme, proč je naším kamarádem. Z vystříhaných namalovaných podobizen vytváříme skupinový portrét naší družiny. Při hře zjišťujeme, jak se známe (poznáváme kamaráda po hlase nebo hmatu, máme-li zavázané oči). Povídáme si o rozdílu mezi slovy kamarád, přítel a spolužák. Každý z nás napíše, co se mu na kamarádech líbí (papír přehneme formou harmoniky a podáme dál), nakonec vše přečteme. Učíme se na každém spolužákovi najít něco pěkného, za co ho pochválíme – hra: Líbí se mi na tobě... Hledáme v okolí věci, které můžeme pochválit a ocenit. Hrajeme si hru Optimisté a pesimisté. Přemýšlíme o vandalismu, opravujeme poškozené hry, hračky, uklízíme si školní tašky, věnujeme se sebeobslužné práci. Nejsme všichni stejní – uvědomujeme si, v čem a jak jsou znevýhodněni někteří lidé (psychicky či tělesně). Zkoušíme se dorozumět jen odezíráním, abychom se vcítili do situace neslyšících lidí. Představujeme si pocity nevidomého člověka (máme zavázané oči a ostatní nás „navigují“, kudy máme jít, abychom našli, odkud se ozývá zvuk).	2,4,5 2,3,4 3,6 1,3,4 3,6 1,3,5 1,3,4 3,4 1-6 2,3,4,5 2,5,6 3,5 4,5 3,4,5

Svátky a oslavy	Ve dvojicích zkusíme role nevidomého a jeho průvodce (hra: Roboti)	1,6
	Cvičíme hmat (poslepu určujeme předměty, které jsme vložili pod deku – hra: Co je pod dekou?).	2,3,4
	Orientujeme se v prostoru – zkusíme na hřišti dojít poslepu k cíli.	2,4,5
	Zkusíme poslepu namalovat jednoduchý obrázek na tabuli – hra: Slepý malíř.	1,2
	Čteme si pohádky z různých světadílů, ilustrujeme je.	3,6
	Povídáme si o jiných národech, zemích. V čem se národy liší, v čem jsou obyvatelé jiných zemí jiní než my. Sbíráme obrázky a články.	1,2,6
	Seznamujeme se se jmény v kalendáři, zjišťujeme, kdy mají spolužáci svátek i narozeniny. Povídáme si o oslavách, dárcích.	1,4,5
	Advent – vnímáme začínající atmosféru Vánoc, čteme si v knížkách o Vánocích, vyprávíme si o smyslu adventní doby.	2,3
	Vyrábíme Mikuláše, čerty, anděly.	3,4
	Vyprávíme si o vánočních zvycích, které se dodnes zachovaly, zvláště o těch, které dodržujeme v naší rodině.	1,3
	Učíme se koledy a básničky.	1,6
	Vyrábíme vánoční ozdoby z papíru, šišek, ořechových skořápek a jiných přírodnin.	1,2,6
	Zdobíme perníčky, modelujeme figurky ze slaneho nebo vizovického těsta.	1,2,6
	Vytváříme betlém, každý se na něm podílí a ztvární podle své volby postavu „darovníka“.	1,6
	Zdobíme družinu vánočními motivy.	6
	Vyrábíme svícen a drobné dárečky pro rodiče, prarodiče, kamarády.	1,2,3,6
	Učíme se ozdobně zabalit dárky.	2,6
	Vyrábíme přáníčka k Vánocům a jmenovky k dárkům.	4,6
	Zkusíme vánoční zvyky – pouštíme svíčky ve skořápkách, lijeme vosk apod. (dbáme na bezpečnou manipulaci s ohněm).	1,2,6
	Uspořádáme vánoční besídku a rozdáme si na ní dárečky.	1-6
	Karneval – vyrábíme masky a doplňky k nim, bavíme se na karnevalu, naučíme se novou taneční hru.	1,2,4
	Kreslíme, co se nám na karnevalu líbilo.	3,4
	Valentýn – vyrábíme srdíčka pro toho, koho máme rádi.	3,4
	Velikonoce – čteme o národních zvycích spojených s jarem.	1,3
	Malujeme a zdobíme kraslice (batikou, polepováním, voskem..).	1,6
	Zdobíme družinu a okna symboly Velikonoc (kreslíme, vystřihujeme).	5,6
	Vyrábíme pomlázky, vrkoče, „líta“.	2,6
Učíme se písničky o jaru, koledy, říkadla.	1,3,6	
Den dětí - povídáme si o významu tohoto dne. Plánujeme, jak ho oslavíme (hry, soutěže, diskotéka, vycházka do „pohádkového lesa“).	1,2,3	
Soutěžíme a závodíme. Tančíme v bungru na diskotéce.	3,4,5,6	

Jak se správně chovat	Besedujeme o „kouzelných“ slovech (děkuji, prosím, omlouvám se) a jejich významu, vymýšlíme si drobné příběhy, v nichž tato slovíčka hrají významnou roli.	1,2,3
	Hrajeme scénky s kouzelnými slovíčky (a bez nich).	1,2,3
	Hrajeme si a učíme se správně zdravít, podat ruku, požádat o něco, poděkovat, zeptat se, zda je volné místo v restauraci...	3,4
	Povídáme si, čím můžeme druhého potěšit - dárkem, pochvalou, chováním, úsměvem. Denně si uvědomujeme, že se máme chovat slušně a laskavě.	1-6
	Besedujeme o tom jaké chování očekávají dívky od chlapců - a chlapci od dívek, jaké děti od dospělých - a naopak.	1,3
	Hrajeme si na vyřizování drobných vzkazů, vstupování do úředních místností, hodnotíme naše chování ve školní jídelně.	2,3,4
	Besedujeme o správném chování při návštěvě divadla.	1,3
	Hrajeme scénky s náměty: Přicházíme do divadla, Opozдили jsme se, Kdy tleskat, Jak se chovat o přestávce apod.	1,2
	Pravidelně (1x měsíčně) navštěvujeme dětská divadelní představení Městského divadla ve Slaném.	1-6
	Vyprávíme si o zážitcích z divadla, kreslíme obrázky k představení.	4,6
	Soutěžíme v poznávání hudebních nástrojů podle tvaru a zvuku- hra: Na kapelníka.	1,2
	Malujeme hudební nástroje.	1,6
	Výstavy – ve školní galerii uspořádáme výstavu z prací vyrobených v družině, připomeneme si jak se na výstavách chovat.	1-6
	Na příkladech si připomínáme vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích, na silnicích, hovoříme o následcích dopravní nekázně.	1-5
	Hrajeme scénky na téma: Jak se máme / nemáme chovat při cestě autobusem, vlakem. Jak a kde nahlásíme ztrátu školské legitimace na autobus apod.	1-5
	Na vycházce zdokonalujeme a procvičujeme chování na chodníku, na silnici, na přechodech...	1-6
	Cvičíme jazyk (jazykolamy, dechová cvičení, správná výslovnost).	1,3,5
	Pomocí říkadla a básniček cvičíme rytmus a melodii řeči.	1,3,5
	Vyprávíme si pohádky a příběhy ze života.	3,5,6
	Dramatizujeme jednoduché pohádky a příběhy a pak je předvádíme spolužákům.	1,2,6
	Vyprávíme si o využití lidského těla k neverbální komunikaci, pracujeme s gesty.	2,3,4,5
	Pantomimicky předvádíme povolání, zvířata, sporty, pocity.	2,3,5,6
	Pantomimicky vyjadřujeme děje či situace ze známých pohádek.	2,3,5,6
	Seznamujeme se s pravidly slušného chování ve veřej. prostorách.	1,3,5
	Cvičíme a hodnotíme naše správné stolování ve školní jídelně.	3,4
	Povídáme si o pořadech v televizi, v rozhlase, doporučujeme si vhodné pořady, argumentujeme, proč se nám líbí.	3,6
	Vybíráme známé filmy a snažíme se domyslet, jak jinak by mohl jejich děj pokračovat, uvažujeme o různých variantách.	3,4
Porovnáváme realitu (naše zkušenosti) s filmovými příběhy.	2,3,5	
Připravíme si vědomostní „televizní“ soutěž a zahrajeme si ji.	1,2,6	

3. Lidé a čas

Tématický okruh	Formulace činnosti a její stručný popis	Kompetence
Náš denní režim	Vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu. Kreslíme, co nás nejvíce baví, co nás baví méně, čemu věnujeme nejvíce času, co musíme dělat každodenně. Nad kresbami besedujeme. Při hře vybíráme jednotlivé činnosti denního režimu, přiřazujeme k nim vhodnou denní dobu a odhadujeme, jak dlouho se jim většinou věnujeme. Besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně. Hrajeme si hru: Odhad času. Společně připravíme týdenní plán činnosti školní družiny. Plánujeme náš odpočinek po příchodu ze školy, formou kvízu zjišťujeme, čemu říkáme aktivní odpočinek. Besedujeme o možnostech správného využívání volného času, inspirujeme se u jiných lidí. Vypravujeme drobné příběhy, v nichž se střídají příjemné i nepříjemné události. Plánujeme správný režim jednoho běžného dne, týdne (soutěžíme v družstvech). Besedujeme na téma: Jak jsem trávil víkend, malujeme, co jsme zažili a navrhujeme jiný program pro další víkendy. Tvoříme roční kalendář důležitých akcí družiny. Využíváme hry, při nichž si cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení. Vzájemně si sdělujeme, které předměty máme nejraději a proč. Kreslíme, malujeme různá měřidla času. Vyrábíme si z papíru vlastní papírové hodiny s pohyblivými ručičkami. Využíváme je pro určování a odhadování času. Vyprávíme si příhody, v nichž měl význam čas (co znamená přijít včas / pozdě). Vážíme si svého volného času i času druhých, hledáme, co nás o čas okrádá a čím zdržujeme sebe, rodiče, kamarády a sousedy. Besedujeme o nebezpečí spěchu, který často přinese zbytečná zranění. Ohlížíme se za prázdninami. Shromáždíme pohledy a obrázky z míst, která jsme navštívili, a povídáme si o nich. Z obrázků vytvoříme prázdninový vláček. Před prázdninami si připravujeme plán všech aktivit, kterým se chceme v létě věnovat, popisujeme je a malujeme, sestavujeme kalendář apod. Po prázdninách porovnáváme naše plány s tím, co jsme skutečně dělali a prožili.	1,2,3,6 1,5,6 2,5,6 1,2,6 2,4,6 1,2 1,6 3,6 2,3,4 1-5 2-6 3,4 1,3 1,3 1,5 2,,3,6 1,3 1-6 5,6 1,2,6 1,2,6

Jak se mění lidé, věci, budovy a město	Prohlížíme si fotografie známých i neznámých lidí, hledáme rozdíly typické pro jednotlivá věková období.	1,3,4
	Chronologicky řadíme fotografie / obrázky osob, které představují jednotlivé fáze života.	1,2
	Vyprávíme si nejzajímavější příhody z našeho raného dětství a malujeme je.	1,3,5
	Besedujeme o domácnosti dříve a dnes (vybavení, nábytek, doplňky, spotřebiče atd.).	1,3
	Kreslíme moderní spotřebiče a navrhujeme některé pomocníky pro budoucnost.	4,6
	Vyprávíme si, jak nám technika pomáhá nebo naopak škodí ve volném čase.	2-6
	Pátráme po tom, jak vypadala škola, do níž chodili naši rodiče.	5,6
	Povídáme si o tom, jak děti pomáhaly doma dříve a jak dnes.	1,3
	Prohlížíme si staré časopisy o módě, bydlení, vaření, atd.	1,5,6
	Pořádáme přehlídku oblečení a oděvních doplňků na téma: Co se našlo v šatníku, co se dříve nosilo.	5,6
	Pořádáme módní přehlídku a napíšeme si k ní doprovodné komentáře (moderátoři z našich řad).	1,3,5
	Na vycházce sledujeme rozdíly mezi novostavbami a starými domy v našem městě.	1,3,5
	Hledáme stavby staré jako jsme my, naši rodiče a prarodiče.	1,2,5
	Vymýšlíme si a vyrábíme domovní znamení, které by mohlo označovat náš dům.	2,5,6
	Čteme české pohádky, říkadla, básničky, hádanky a jazykolamy, naučíme se některé říkadlo zpaměti.	1,6
	Vypravujeme si, odpovídáme na otázky týkající se života v minulosti, ilustrujeme pohádky, hrajeme scénky z pohádek.	3,4,6
Besedujeme o starých řemeslech (řezbář, kovář, hrnčář, bednář, švec, tkadlec atd.).	1,3,6	
Jdeme do keramické dílny, zkusíme zhotovit některý z řemeslných výrobků.	1,5,6	
Pátráme, jak se žilo na hradech a zámcích – společně kreslíme, vystřihujeme, sestavujeme a lepíme hrad s jeho okolím.	1,2,3,6	

4. Rozmanitosti přírody

Tématický okruh	Formulace činnosti a její stručný popis	Kompetence
Příroda kolem nás	Na vycházkách pozorujeme přírodu, k pozorování si vybereme např. stromy a v knížkách nebo encyklopedii hledáme významné údaje o jejich růstu, pěstování, plodech atd.	1,3,5,6
	Při vycházkách do lesa upevňujeme pravidla chování v přírodě, sbíráme plody a zhotovujeme z nich drobné šperky.	3,5,6
	Stavíme objekty (nejen domečky) z přírodnin v lese.	2,5,6
	Vyrábíme „lesního skřítku“, dáme mu jméno, vytvoříme mu domeček, povídáme si, jaké příběhy zažil. Jeho příběhy hrajeme.	1,2,6
	Učíme se poznávat hmyz.	1,2
	Čteme knihu Ferdy Mravence a kreslíme mravence a jiné brouky.	1,6
	Učíme se chránit mraveniště.	1,2
	Stavíme si mraveniště, hrajeme si na mravence.	1,2,3,6
	Při vycházce pozorujeme život na stromech.	1,2,3
	Kreslíme a modelujeme ptačí hnízdo s mládřaty.	1,2,6
	Učíme se poznávat ptáky podle vzhledu a zpěvu.	1,2,4
	V zimě pozorujeme ptačí stopy ve sněhu.	1,2
	Sledujeme, kdy k nám přilétají různé druhy tažných ptáků, zjišťujeme kam a kdy odlétají.	1,2,3
	Máme družinu samou květinu – povídáme si o různých druzích květin a o podmínkách k jejich životu.	3,5,6
	Pečujeme o květiny – pěstujeme je, zaléváme atd. Už víme, že každá květina chce jiné prostředí, jinou péči.	1,2,6
	Pozorujeme klíčení semínek osení.	2,6
	Čteme ukázkou z příběhu Jak Křemílek a Vochoomůrka zasadili semínko. Vymyslíme si zaklínadlo, kterým se semínko budí.	2,3,4,6
	Hrajeme pexeso nebo kvarteto s náměty živočichů a rostlin.	1,2,4
	Při vycházce sledujeme život pod zvednutým kamenem.	4,5
	Sbíráme zajímavé kameny a jiné přírodniny.	1,2,6
Malujeme na oblázky, které jsme donesli z vycházek.	2,6	
Navrhujeme a zhotovujeme různé druhy „šperků“ z přírodnin.	1,2,6	
Napodobujeme hlasy zvířat (někteří žáci hlasy předvádí, jiní hádají, pak si role vymění).	2,3,4	
Pantomima – hádáme, jaké zvíře herec předvádí.	1,2,4	
Soutěžíme ve skládání rozstříhaných obrázků zvířat a rostlin.	2,4,6	
Besedujeme o právech každého živočicha na život. Vyprávíme si o útlcích pro zvířata.	2,3,5	
Při vycházce do lesa nasloucháme zvukům přírody, určujeme původce zvuků, tříbíme své smysly.	1,6	
Vyprávíme si o domácích zvířatech a na základě vlastních zkušeností si vysvětlujeme, jakou péči vyžadují.	1,3, 6	
Sledujeme výcvik psa, vysvětlujeme si, jak se pes učí.	1,2,3,6	
Staráme se o nenáročné zvířátko, které s námi může žít v družině (rybičky nebo strašilky), v péči o ně se střídáme.	1,2,3,4,6	
Kreslíme domácí mazlíčky a práce vystavíme.	2,4,6	
Z knih a časopisů získáváme informace o životě zvířat v ZOO.	1,3,6	

Roční období	Na vycházce do polí, lesa a k rybníku poznáváme, kteří živočichové žijí v našem okolí volně.	1,3,6
	Z barevných papírů skládáme (origami) zvířátka, která známe, napíšeme jak se jmenují, rozdělíme je na zvířata, která žijí v lese, domácnosti a v ZOO...	1,2,6
	Kreslíme a malujeme své oblíbené zvíře, hovoříme o něm.	1,6
	Besedujeme o ročních obdobích – sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy zvířat.	1,2
	Soutěžíme v získaných znalostech o přírodě.	1,2,3
	Čteme si o přírodě a jejích proměnách.	1,3
	Vyrábíme koláže charakterizující jednotlivé měsíce (roční období).	1,2,3
	Učíme se písničky a básničky s přírodní tematikou.	1,3,5
	Dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny.	1,3
	Na vycházkách pozorujeme změny v přírodě a malujeme je.	1,3
	Soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny podle hmatu, vůně a chuti.	1,3
	Vyrábíme a pouštíme draky.	2
	Kreslíme určitý strom (krajinu) v jednotlivých ročních obdobích.	1,2,3
	Využíváme podzimní listy a plody pro koláže.	2,6
	Obtiskujeme listy – využíváme různé techniky výtvarné činnosti.	2,6
	Poznáváme houby (pracujeme s obrázky a atlasem).	1,3
	Učíme se nezaměnit jedlé za jedovaté, malujeme a popisujeme je.	1,3
Vyrábíme jednoduchá krmítka, připravujeme „dobroty“ na vánoční strom pro zvířátka (jablka, mrkev, žaludy, kaštiny apod.).	1,6	
Na vycházkách pozorujeme jarní práce na poli a v zahradách.	1,3	
Kreslíme a malujeme první květiny (mláďata domácích zvířat atd.).	1,6	
Počasí	Besedujeme o počasí, jaké máme rádi, jaké je jinde ve světě.	1,3
	Přemýšlíme o počasí, může skrývat i nebezpečí (bouřka, náledí..).	1,2,3
	V literatuře vyhledáváme pranostiky, čteme je a vysvětlujeme si je.	
Voda	Besedujeme o vodě, jejích skupenstvích a o významu vody, s využitím obrázkového materiálu z dětských encyklopedií.	1,2
	Podle fantazie a vlastních poznatků kreslíme koloběh vody v přírodě.	1,3,6
Chráníme životní prostředí	Pozorujeme čistotu a úpravu okolí. Co a jak by se dalo zlepšit?	1,2,3,5
	Odpovídáme v kvizu na téma: Co do lesa nepaří?	1,2,5
	Vytvoříme plakát ke Dni Země, besedujeme o tomto svátku.	2,4,5
	Pomáháme při úklidu okolí školy a družiny.	5,6
	Třídíme odpad do kontejnerů (nejsme líní). Sbíráme papír.	1,5,6
	Besedujeme o tom jak člověk škodí, nebo prospívá lesu.	1,2,6
	Vyprávíme si o nebezpečí ohně ve volné přírodě.	1,6
	Při výletu do přírody poznáváme rostliny, plody a ptáme se které z nich jsou léčivé / jedovaté.	1,2
	Lisujeme rostliny, které rostou na našich lukách a tvoříme dekorace nebo herbáře.	1,6

5. Člověk a jeho zdraví

Tématický okruh	Formulace činnosti a její stručný popis	Kompetence
Poznáváme své tělo	Z encyklopedií zjišťujeme zajímavosti o lidském těle. Na arch balícího papíru obkreslujeme postavu jednoho z nás a do obrysu popisujeme názvy částí těla a dokreslujeme nejdůležitější orgány.	1,2 3,4,5
Pečujeme o své zdraví	Vypravujeme si i otužování a zdravém životním stylu. Zjišťujeme, jak správně relaxovat a odpočívat (tělesně a psychicky). Kontrolujeme běžnou denní hygienu (čistotu rukou), čistotu oděvu a jeho vhodnost. Besedujeme o osobní hygieně a jejím významu. Vymýšlíme si „popletený příběh“ o posloupnosti jednotlivých úkonů osobní hygieny. Ujasňujeme si hygienické zásady při kašlání, kýčání, použití WC, stolování atd., upozorňujeme se vzájemně na prohřešky. Povídáme si o péči o náš chrup, o prohlídce u zubaře. Sestavujeme desatero zásad zdravé výživy. Kreslíme ovoce a zeleninu. Sestavujeme zdravý týdenní jídelníček a doplňujeme ho kreslenými nebo, vystřiženými obrázky. Vystřihujeme obrázky různých jídel (z časopisů a letáků), rozdělujeme je na zdravá a méně zdravá, tvoříme koláže, které vystavíme na nástěnku. Tvoříme plán společného denního stravovacího a pitného režimu. Čteme o dětských nemocech a jejich léčení, zajímáme se prevenci. Vyprávíme si o režimu dne při léčení doma na lůžku. Povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví, zacházet s léky, co je to respirační doba léků atd. Učíme se ošetřovat jednoduchá zranění. Čteme a vyprávíme si o tom, jak předcházet úrazům, co se nám může stát při koupání, při jízdě na kole apod. Hrajeme si na lékaře a pacienta. Nebojíme se návštěvy ordinace. Sbíráme a sušíme nejznámější léčivky v našem okolí, vysvětlujeme si, jaké mají účinky. Poznáváme nebezpečné a jedovaté rostliny. Ptáme se, co nám může uškodit (neznámá zvířata, lidé apod.). Na modelové situaci zkusíme chování při snaze neznámého člověka navázat s námi kontakt, učíme se přivolat pomoc dospělého. Učíme se telefonovat - oznámit úraz, přivolat pomoc. Učíme se používat lékárníčku a zásadám první pomoci. Formou hry provádíme krátká jógová cvičení na protažení a správné držení těla motivované pohádkami a básničkami. Učíme se správně dýchat. Provádíme relaxaci jógovým způsobem, rozvíjíme představivost, soustředění a sebepoznání.	1,3 5,6 3,5,6 1,4,5 1,2,3 1,2,3 1,2,3 1,2 1,3,6 3,4 1,2,3,6 1,3,5 1,6 1,3 1,2,3 1,2 1,3 2,3 1,3 1,2,6 1,3,5 1,3 1,4 1-5 1,6 1,2 1,2,4,6

Chodíme ven	Chodíme do přírody, na dětské a školní hřiště.	5,6
	Při pobytu na dvoře školy hrajeme pohybové a míčové hry.	6
	Každý měsíc se naučíme novou hru.	1,6
	Po organizovaných závodivých a sportovních hrách relaxujeme při spontánních hrách (individuálně i ve skupinách).	6
	Prohlubujeme si znalosti o živé a neživé přírodě.	1,4,5,6
	Při vycházkách překonáváme přírodní překážky, pro naše hry využíváme přírodní prostředí.	5,6
	Hrajeme hry propojující tělesnou zdatnost s rozvojem paměti, orientací v přírodě atd.	6
	Při vycházkách do zimní přírody sledujeme stopy zvířat na sněhu.	3,5,6
	Soutěžíme, kdo nejrychleji (nejdokonaleji) postaví sněhuláka.	6
	Závodíme v hodů koulí na cíl, do dálky apod.	6
	Do sněhové plochy vyšlapáváme obrazy, bludiště, kde se honíme.	6
	Seznamujeme se s pravidly míčových her a cvičíme se v jejich dodržování.	1,6
	Nacvičujeme vybíjenou a kopanou na hřišti a v tělocvičně.	6
	Hrajeme si na rozhodčí – jsme objektivní, víme, co je „fair play“.	1,2,5
Při lanových aktivitách zdokonalujeme svou obratnost a sílu.	1,6	

Hygiena a bezpečnost v ŠD

- Jednotlivá oddělení ŠD se naplňují do počtu 30.
- Oddělení jsou vybavena odpovídajícím nábytkem, vybavení se výrazně liší od učeben. Koberce jsou pravidelně vysávány a PVC myté mokrou cestou, místnosti jsou pravidelně větrány okny.
- Vychovatelky sestavují vhodnou strukturu režimu žáků s dostatkem relaxace a aktivního pohybu. Dbají na vhodný stravovací a pitný režim (odpolední svačinu a pití zajišťují rodiče). Dále vytvářejí podmínky pro příznivé sociální klima (respekt k potřebám jedince, věková přiměřenost, motivující hodnocení, ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími sociálně nežádoucími jevy) a spoluúčast žáků na životě družiny.
- Na začátku (i v průběhu) školního roku jsou žáci poučeni o bezpečnosti, chování a společenských normách v ZŠ, ŠD, na školním hřišti, při společných vycházkách a akcích. O poučení je veden záznam v přehledu VVP. V případě úrazu jsou žáci opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti.
- Při úrazu vychovatelka poskytne žákovi první pomoc, zajistí ošetření lékařem, úraz zapíše do knihy úrazů a oznámí jej vedení školy a rodičům. Lékárnička pro první pomoc je umístěna v 1. oddělení družiny a je přístupna všem oddělením. Telefonní čísla rodičů v případě úrazu jsou uvedena v zápisních lístcích a přehledu VVP.
- Vychovatelky spolupracují s rodiči i třídní učitelkou a bezprostředně reagují na výchovné a jiné problémy.

Příloha:

Vnitřní řád školní družiny (ŠD)

Poslání

- ŠD umožňuje odpočinek, rekreaci, zájmové činnosti a různé formy přípravy na vyučování.

Provoz družiny

- Na ZŠ Slaný, Rabasova 821 je zřízena odpolední družina, kam dochází zapsaní žáci po skončení školního vyučování v **11:40h**. První odchod z družiny je stanoven na 15:00 hodin (případně po obědě). Po 15:00h. je v družině méně žáků, proto je spojujeme do méně oddělení. Provoz družiny končí v **17:00 hodin**.
- Družina pro svoji činnost pravidelně využívá místnosti 1.– 5. oddělení ŠD, šatnu, hernu, tělocvičny, keramickou dílnu, při dobrém počasí školní dvůr, hřiště, blízké dětské hřiště (sídliště ČKD) a atletický stadion.
- Ranní družina bude zřízena v případě zájmu. V době od 7:00 (**příchod 7:00 – 7:15**) do začátku vyučování bude poskytována ranní služba s pedagogickým dozorem (herna, družina). Děti budou přicházet učitelským vchodem.

Docházka do družiny

- Žáci se přihlašují na začátku školního roku při zápisu formou zápisního lístku nebo, je-li volné místo, i během školního roku. Doba pobytu žáka se řídí údaji uvedenými v zápisním lístku.
- ŠD je určena žákům 1. stupně. **Přednostně** jsou zařazeni žáci **1.- 2. ročníku**, kteří mají rodiče v pracovním poměru, rodiče samoživitele a žáci rodičů v tíživé sociální situaci. Žáci vyšších ročníků jsou přijati **podmíněně**, je-li volná kapacita. Přijetí není nárokové, rozhoduje o něm ředitel školy.
- Žáky 1. ročníků přebírá vychovatelka od učitelů osobně, žáci vyšších ročníků přecházejí do ŠD na pokyn třídních učitelů samostatně.
- Žáky si vyzvedávají i přivádějí do ŠD vedoucí zájmových kroužků.
- Odchytky od docházky nebo způsobu odchodu sdělí rodiče **písemně**.
- Žáka **nelze** z bezpečnostních důvodů z družiny uvolnit po **telefonické** domluvě.
- Pokud nebude dítě vyzvednuto do konce provozu ŠD, jsou zákonní zástupci žáka telefonicky informováni. Podle § 39, zákona č.359/2000 Sb. o sociální ochraně dětí po vyčerpání všech možností (nenavázání telefonického kontaktu se zákonným zástupcem dítěte) bude dítě předáno prostřednictvím Městské policie příslušné sociální pracovníci.
- Do ŠD jsou dočasně umístováni žáci, kteří do ní nejsou přihlášení (zpravidla při dopoledních dělených hodinách nebo při předčasném ukončení vyučování).
- Při nedodržení vnitřního řádu lze žáka vyloučit. O této krajnosti rozhoduje ředitel školy.

Práva a povinnosti žáků

- Žáci mají právo užívat ŠD, účastnit se a podílet na programu.
- Žáci jsou seznámeni s řádem družiny a řídí se jím.
- Žáci mají povinnost řádně a ohleduplně se chovat, udržovat své věci v pořádku, nepoškozovat majetek školy, ŠD a spolužáků, dodržovat hygienická pravidla a návyky.
- Žáci dodržují pitný a stravovací režim (dostatek pití a odpolední svačinu zajišťují rodiče).

Práva a povinnosti zákonných zástupců

- Být informováni o chování žáka, činnosti ŠD. Zúčastnit se akcí určených pro rodiče.
- Řádně vyplnit přihlášku - zápisní lístek, včas hlásit všechny změny (adresy, telefonu...).
- Zajistit řádnou docházku a včas vyzvedávat žáka, zdůvodňovat jeho nepřítomnost.
- Platit řádně úhradu za ŠD. Seznámit se s vnitřním řádem ŠD a respektovat jej.

Dodatek

- V případě potřeby poskytnutí informací o dítěti nebo provozu ŠD se rodiče mohou kdykoliv obrátit na vychovatelky ŠD.

Příloha:

Ekonomické, materiální a personální podmínky

Ekonomické:

- Poplatek za ŠD činí 200,- Kč měsíčně. Platba je vybírána hotovostně v kanceláři školy nebo převodem z účtu. Část těchto finančních prostředků je použita na nákup materiálu (papíry, barvy, lepidla a jiné pomůcky) .

Materiální:

- Prostředí ŠD je velmi dobré a bezpečné. Pro svou činnost využíváme 5 samostatných místností, šatnu, hernu a kabinet na pomůcky. Podle rozvrhu dále tělocvičnu, keramickou dílnu a jídelnu.
- Místnosti družiny jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem a herními kouty, policemi a boxy na stavebnice, hry a hračky.
- V odpoledních hodinách máme k dispozici oplocený zadní dvůr školy, sportovní hřiště a dětské hřiště (houpačky, klouzačky, stoly s lavicemi, prolézačka, pískoviště).
- V blízkosti školy využíváme dětské hřiště vybavené dětským programem (houpačky, prolézačky, domek, skluzavky, kolotoč, lavičky a pískoviště). Navštěvujeme vzdálenější dětské hřiště U kasáren, kde je lanová pyramida, kolotoče a houpačky.
- Dále využíváme ke hrám a sportu atletický stadion.
- Na vycházky chodíme k rybníku, do lesa nebo do dalších městských částí (Slánská hora, Kvíček, lesopark Háje atd.).

Personální:

- Pedagogické působení zajišťuje 5-6 vychovatelek, které splňují ÚSO vzdělání pedagogického směru obor vychovatelství. Dvě vychovatelky se specializují na tělovýchovné aktivity, jedna na výtvarné činnosti a dvě na rukodělné práce.
- Vedoucí vychovatelka si doplnila vysokoškolské vzdělání. Odborné zaměření si budou vychovatelky dále prohlubovat v kurzech i samostudiem.
- V případě onemocnění učitele jsou vychovatelky schopny jej zastoupit ve vyučování.
- Od školního roku 2009/10 je zřízeno 5. oddělení. Jedno oddělení vedou střídavě dvě vychovatelky se středoškolským vzděláním.